

Asia: VN/17651/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetuseronnoksista

Lausunto hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)

Esityksen mukaan metsälakia ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamisen kannalta välttämättömiin, maanpuolustusta välittömästi palveleviin toimenpiteisiin puolustusvoimien tarvitsemilla alueilla. Metsäteollisuus ry katsoo rajauksen olevan perusteltu, koska kyseiset toimenpiteet eivät ole metsätalouden harjoittamista, vaan liittyvät valtion puolustusvalmiuden ylläpitämiseen. Siksi niiden jättäminen metsälain soveltamisalan ulkopuolelle on tarkoituksenmukaista.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)

Pykälään 2 a ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta, jossa säädettäisiin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun määritelmästä. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan määritelmä on riittävän selkeä ja välttämätön, jotta voidaan säätää eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen liittyvästä uudistamisvelvoitteesta.

5 pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä tulee jatkossa huolehtia metsän uudistumisen edellytyksistä. Metsäteollisuus ry pitää kannatettavana, että uudistamisilmoitus ulotetaan myös jatkuvan kasvatuksen hakkuihin, jotta metsikön kasvu ja uudistumiskyky varmistetaan. Muutos tukee metsien kasvun ja hiilensidonnan vahvistamista.

Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)

Metsäteollisuus ry kannattaa metsänuudistamisilmoituksen säätämistä metsälakiin. Vastaavasta velvoitteesta on säädetty metsälaissa vuosina 1999–2013. Silloin kyseessä oli taimikon perustamisilmoitus. Yksi merkittävä syy taimikon perustamisilmoituksen poistamiseen metsälaista oli, että huomattava osa ilmoituksista jäi tekemättä, koska perustamisilmoituksen laiminlyönti ei

ollut rangaistavaa. Nyt luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään metsänuudistamisilmoituksen laiminlyönti rangaistavaksi.

Metsäteollisuus ry näkee, että metsänuudistamisilmoitus on toimiva vain, jos rangaistavuus sisällytetään metsälakiin, ilmoituksen jättämistä ja toimenpiteiden toteuttamista valvotaan tehokkaasti sekä valvontaan varataan riittävät resurssit.

Metsänkäyttöilmoitus (14 §)

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi säädetään henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta metsänkäyttöilmoituksen ja ehdotettavan uuden metsän uudistamisilmoituksen yhteydessä. Metsäteollisuus ry ei näe esteitä henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisessa, mikäli henkilötunnuksen toimittamisvelvoite koskee vain maanomistajia ja yksityishenkilöitä. Metsäteollisuusyritysten työntekijöiden tulee jatkossa pystyä jättämään ilmoitukset käyttäen vain y-tunnusta.

Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b § ja 14 §:n 4 mom.)

Metsäteollisuus ry kannattaa muutoksenhakua ja siihen liittyvän oikaisuvaatimusmenettelyn mahdollistamista Suomen metsäkeskuksen päätöksiin. Ehdotetut lisäykset metsälakiin nopeuttavat päätöksentekoa ja mahdollistavat lupapäätösten automatisoinnin.

Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)

Esityksessä ehdotetaan, että metsänuudistamisilmoituksen laiminlyönnistä säädettäisiin seuraamus. Metsäteollisuus ry kannattaa seuraamuksen säätämistä. Metsälaki työryhmän työn yhteydessä tehtiin punnintaa sen välillä, tulisiko säädettävän seuraamuksen olla rikosoikeudellinen sanktio vai hallinnollisena seuraamuksena määrättävä seuraamusmaksu. Metsäteollisuus ry näkee, että metsärikkomus on turhan järeä menetelmä sanktioida metsänuudistamisilmoituksen tekemättä jättäminen. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan hallinnollinen seuraamusmaksu olisi oikeampi tapa sanktioida ilmoituksen tekemättä jättäminen. Ymmärrämme kuitenkin perustelut, miksi nykyiseen lopputulemaan on päädytty.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Pykäläkohtainen lausunto

8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joilla voidaan todeta, että uudistumisen edellytykset toteutuvat eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksen yhteydessä. Metsäteollisuus ry näkee tärkeänä, että lainsäädännöllä valvotaan myös eri-ikäisrakenteisen kasvatushakkuun uudistumisen edellytyksiä. Näkemyksemme mukaan pykälä edellyttää arvioimaan oikeita asioita, mutta epäselväksi jää, milloin pykälän ehdot täyttyvät asetuksen vaatimalla tasolla.

Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen

Liitteen A osalta kasvatushakkuissa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismääriä ja määrien arvioinnin tapaa ehdotetaan muutettavaksi. Käytännössä liitteeseen A ehdotetaan muutoksia niin, että puuston pituusluokkia olisi yhteensä kolme nykyisen viiden sijaan. Puuston pituus ilmaistaisiin jatkossa keskipituutena valtapituuden sijaan.

Metsäteollisuus ry osallistui maa- ja metsätalousministeriön asettamaan työryhmään, jonka tehtävänä oli valmistella muutoksia metsälakiin sekä metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen. Jo työryhmävaiheessa nostimme esille tiettyjä ongelmia, joita aiheutuu, jos kasvatushakkuissa jätettävän puuston määrän arvioinnissa siirrytään valtapituudesta puiden pituuden aritmeettiseen keskiarvoon eli keskipituuteen.

Uudistuksen merkittävimmäksi ongelmaksi nousee se, että nyt esitettävä muutos johtaa siihen, että myös varttuneiden metsien kasvatushakkuiden jälkeistä puuston määrää tullaan osittain ohjaamaan runkoluvulla pohjapinta-alan sijaan. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan vain ensiharvennuksia tulisi valvoa runkolukuperusteisesti.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että puuston keskipituus on enimmillään noin kaksi metriä valtapituutta pienempi. Tutkimuskirjallisuuden perusteella ero voi kuitenkin olla tätä suurempi. Hännisen (1974) tutkimuksen mukaan valta- ja keskipituuden välinen ero on suurimmillaan kuusella ja koivulla metsikön keskipituuden ollessa 11–13 metriä sekä männyllä keskipituuden ollessa 9–11 metriä. Tutkimuksen mukaan ero valtapituuden ja keskipituuden välillä kyseisillä keskipituuksilla on kuusella lähes kolme metriä, koivulla yli kolme metriä ja männyllä noin 2,5 metriä. Tämä on erityisen merkittävää siksi, että asetusluonnoksessa 13 metrin keskipituuden kohdalla siirrytään runkolukuun perustuvasta tarkastelusta pohjapinta-alaan perustuvaan tarkasteluun. Valmistelussa ei myöskään ole arvioitu, miten valta- ja keskipituuden väliset erot sekä kasvatustiheyden nosto vaikuttavat esimerkiksi puuston kasvuun, hiilensidontaan, metsänhoidon käytännön toteutukseen tai puun saatavuuteen.

Puuston pituuskasvu vaihtelee maantieteellisen sijainnin mukaan. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan tätä ei ole huomioitu valmistelussa riittävällä tavalla. Metsäteollisuus ry yhdessä Metsähallituksen, Koneyrittäjien ja Sahateollisuus ry:n kanssa jättivät eriävän mielipiteen työryhmän mietinnöstä. Metsäteollisuus ry:ssä näemme, että asetuksessa esitetyt rajat tulevat tuottamaan haasteita metsien hoidolle erityisesti Liitteen A ”Muun pohjoisen Suomen osalta”. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan Muussa pohjoisessa Suomessa pitäisi siirtyä pohjapinta-alan tarkasteluun samassa keskipituudessa, kuin Suojametsäalueella sekä Inarin, Kittilän, Muonion, Sallan, Savukosken

ja Sodankylän kunnissa. Pohjois-Suomessa puuston pituuskasvu on hitaampaa kuin etelämpänä, minkä vuoksi metsiköt eivät välttämättä koskaan saavuta asetuksessa määriteltyä 13 metrin keskipituutta. Tällöin metsiä voidaan joutua kasvattamaan koko kiertoajan runkolukuun perustuvien vaatimusten mukaisesti. Käytännössä tämä voi joillakin kohteilla estää hyvän metsänhoidon suositusten mukaisen metsänkasvatuksen. Huomautamme myös, että sama ongelma voi tulla vastaan muualla Suomessa karuimmilla kasvupaikoilla, etenkin jos puuston rakenne on epätasainen. Lainsäädännön tulee toimia vähimmäisvaatimuksena, eikä estää hyvän metsänhoidon mukaisia käytänteitä.

Yhtenä lainsäädäntömuutoksen tavoitteena on ollut mahdollistaa ensiharvennusten nykyistä tehokkaampi valvonta runkoluvun avulla kaukokartoitusaineistoja hyödyntäen. Tavoite on sinänsä ymmärrettävä metsälain valvonnan tehostamisen näkökulmasta. Valvonnan tarpeet eivät kuitenkaan saisi johtaa ratkaisuihin, jotka rajoittavat metsänhoidollisesti tarkoituksenmukaisten toimenpiteiden toteuttamista. Erityisesti varttuneemmissa metsissä runkoluku ja keskipituus eivät kuvaa luotettavasti metsikön tilaa, kasvukykyä eikä puuntuotospotentiaalia. Pohjapinta-ala on varttuneissa metsissä huomattavasti runkolukua parempi tunnus metsikön tilan ja kasvupotentiaalin kuvaamiseen.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan esitysluonnoksen vaikutuksen arviointeja ei ole toteutettu riittävällä tavalla ja tarkkuudella. Kuten jo edellä esitimme, valmistelussa ei ole arvioitu, miten valta- ja keskipituuden väliset erot sekä kasvatustiheyden nosto vaikuttavat esimerkiksi puuston kasvuun, hiilensidontaan, metsänhoidon käytännön toteutukseen tai puun saatavuuteen. Valmistelun aikana ei myöskään ole huomioitu, miten suuria pinta-aloja Suomessa on sellaisia metsiä, joissa puustoa tulisi nykyisen esityksen mukaan käsitellä koko kiertoajan runkolukuun perustuvilla kasvatusmalleilla.

Metsäteollisuus ry vaatii, että metsälain uudistuksen vaikutukset tullaan arvioimaan laajemmin ennen uudistuksen jatkovalmistelua.

Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan ennen esityksen viemistä eteenpäin tulisi lakia valvovan viranomaisen eli Suomen metsäkeskuksen metsävaratietoihin perustuen tehdä selvitys, miten paljon varttuneita metsiä jäisi jatkossa kokonaan runkolukutarkasteluun. Lisäksi tulisi selvittää nykyisen esityksen vaikutukset puuston kasvuun, hiilensidontaan ja puun saatavuuteen.

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksen 1 pykälässä säädetään Metsälain 14 a §:ssä tarkoitettussa metsän uudistamisilmoituksessa annettavista tiedoista. Pykälän kohdassa 5 esitetään, että uudistamisilmoituksen yhteydessä tulisi antaa tieto metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 10 §:ssä tarkoitetun kantatodistuksen koodista tai jos samalla kuviolla on käytetty useampaa alkuperää tai puulajia, kantatodistuksen koodeista. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan tätä tietoa ei tule sisällyttää metsänuudistamisilmoitukseen. Näistä tiedoista säädetään jo riittävällä tavalla laissa metsänviljelyaineiston kaupasta. Kohdan 5 sisällyttäminen asetuksen pykälään 1 luo vain turhaa byrokratiaa ja asettaa tarpeetonta työtä uudistamisilmoituksen yhteydessä. Toimijoille tästä saattaa aiheutua velvollisuus ilmoittaa samasta asiasta kahteen eri kertaan.

Muilta osin Metsäteollisuus ry näkee asetusluonnoksen kannatettavana.

Salmi Mika
Metsäteollisuus ry